

Jak Kolumbus vnímal indiány?

1. Doplňte do bublin, co by si mohli myslet Evropané o indiánech a indiáni o Evropanech.

Co by si mysleli Evropané o indiánech?

A co by si mysleli indiáni o Evropanech?

Zdroj: ChatGPT – 4o.

2. Přečtěte si úryvek z Kolumbova lodního deníku. Zakroužkujte, co vyplývá z Kolumbova deníku (ANO, či NE).

„Já,“ pravil Kolumbus, „jsem hned pochopil, že jsou to lidé, kteří jsou schopni přejít k našemu svatému náboženství pomocí lásky, a ne násilí. Abych si je přátelsky naklonil, daroval jsem několika z nich červené čepice a skleněné korálky, které si zavěsili na krk, a jiné levné drobnosti, ze kterých se velice radovali. Hned se stali našimi přáteli, až jsem se divil. Přicházeli k nám a darovali nám papoušky, vlákna bavlníku v klubíčcích, oštěpy a spoustu jiných věcí. (...) Všichni chodí nazí, jak je matka porodila, i ženy (...), a všichni jsou velmi dobře stavění, krásného těla a milé tváře. Mají hrubé vlasy, skoro jako koňské žíně, krátké, spadající přes obočí, až na několik pramének vlasů, které sčesávají dozadu a nechávají dlouhé a nikdy je nestříhají. Někteří se malují šedou barvou (...), jiní bílou nebo červenou nebo jinou. Někteří si malují tvář, jiní celé tělo, nebo jen oči, nebo jen nos. Nenosí a neznají zbraně. Ukázal jsem jim meče a oni je uchopili za ostří a z neznalosti se pořezali. Měli ale poranění a zranění. Když jsem se jich ptal, říkali, že je napadly jiné kmeny a že je to z bojů. Neznají železo. Jsou (...) nadaní, neboť pozoruji, že rychle opakují vše, co jim říkám.“

Zdroj: Kolumbův lodní deník, Praha 1942, upraveno

- Kolumbus chtěl indiány násilím donutit, aby přijali křesťanství. ANO – NE
- Kolumbus daroval indiánům levné cetky, aby si je naklonil. ANO – NE
- Indiáni byli mírumilovní a nikdy neválčili. ANO – NE
- Kolumbus považoval indiány za hloupé. ANO – NE
- Kolumbus chtěl přivést indiány ke křesťanství pomocí lásky, ne násilí. ANO – NE

Lekce je doplněna interaktivní prezentací. Pro lekci doporučujeme, aby žáci měli základní kontext (objevení Ameriky, 1492, Kryštof Kolumbus, začátek zámořských objevů). Pro kontext je možné využít krátkou ukázkou ze Slavných dnů (3 min) v prezentaci.

Evokace (5 min): Učitel nechá žáky vyplnit bubliny na obrázku. V této chvíli pouze evokujeme prekoncepty a necháváme žáky imaginovat. Je možné pár výroků sdílet či napsat na tabuli (případně dopsat v Malování přímo do bublin). Obrázek vytvořila umělá inteligence, žáci si toho můžou všimnout (více rukou u postavy pozadí, zvláštní „muchomůrka“ jako korálky).

Zdroj 1 (10min): Žáci samostatně čtou text a kroužkují výroky ANO – NE. Žákům doporučíme nejprve si přečíst výroky, až poté číst. Správné odpovědi: a) NE, b) ANO, c) NE, d) NE, e) ANO.

3. Podívejte se na videoukázku z filmu *Dobytí ráje* (1992, R. Scott). Do tabulky zapíšte podobnosti a rozdíly mezi deníkem a videoukázkou.

Podobnosti: Co bylo podobné?	Rozdíly: V čem se to liší?

Odkaz na ukázkou: https://www.youtube.com/watch?v=Tz_nQ5zAcms

Zdroj 2 (10 min): Videoukázka z filmu *Dobytí ráje* ukazuje idealizovanou verzi setkání Kolumba s indiány. Žáci by měli najít řadu podobností. Doporučujeme rovnou spojit s krokem čtyři, ve kterém žáci podtrhují vztah Kolumba k indiánům. Otázkou je, nakolik režisér Scott z deníku vycházel a nakolik jej bral jako „důvěryhodný zdroj“.

4. Podtrhněte, jaký vztah měl Kolumbus k indiánům podle filmové ukázky.

chtěl je vyvraždit – smál se s nimi – chtěl je zotročit – považoval je za rovnocenné – byl jimi fascinován – okamžitě s nimi začal válčit – měli hezké vztahy – chtěl se s nimi přátelit – považoval je za podřadné – otroctví indiánů je v souladu s křesťanstvím – díval se na indiány jako na zdroj zisku

5. Přečtěte si další úryvek z Kolumbova deníku. Podtrhněte, jaký měl vztah Kolumbus k indiánům podle deníku.

„Odtud lze ve jménu Boha posílat tolik otroků, kolik jich jen bude možno prodat (...). Jsou-li zprávy, jichž se mi dostalo, spolehlivé, pak bude možno prodat čtyři tisíce otroků, a to i při nízké ceně vynese dvacet milionů. V Kastilii, Portugalsku, Aragónu, Itálii a na Sicílii, jakož i na ostrovech portugalských, aragónských a Kanárských je velká potřeba otroků, a myslím, že z Guineje jich už tolik nepřichází. A jeden zdejší otrok vydá za tři guinejské. (...) A i když nyní otroci při přepravě umírají, jistě tomu tak nebude pořád (...).“

Zdroj: *Kolumbův lodní deník, Praha 1942, upraveno*

chtěl je vyvraždit – smál se s nimi – chtěl je zotročit – považoval je za rovnocenné – byl jimi fascinován – okamžitě s nimi začal válčit – měli hezké vztahy – chtěl se s nimi přátelit – považoval je za podřadné – otroctví indiánů je v souladu s křesťanstvím – díval se na indiány jako na zdroj zisku

Zdroj 3 (5 min): Druhý text z Kolumbova deníku výrazně protřečí prvnímu textu i filmovému obrazu. Žáci podtrhávají možnosti. Je zde klíčové identifikovat rozdíl mezi prvním úryvkem z deníku (a obrazem ve filmu). Viz důležitý snímek č. 8 v prezentaci.

6. Vyberte si jednu variantu. Odpovězte na otázku, zda můžeme Kolumba soudit.

Ano, měli bychom ho odsoudit jako zločince a otrokáře, protože...	Ne. Nemůžeme ho takto soudit, protože tehdy...	Možná je to složitější. Na jednu stranu...

V časové tísní lze přeskočit. Volitelný krok, pokud chce učitel vést žáky k etické dimenzi historického myšlení. Současný výzkum ukazuje, že otrokářská praxe, kterou Kolumbus realizoval, byla i na dobové poměry příliš brutální, srov. např. <https://edition.cnn.com/2020/06/12/us/christopher-columbus-slavery-disease-trnd/index.html> (stav k 8. 10. 2024).

7. Doplňte věty. Odpovězte na badatelskou otázku: Jak Kolumbus vnímal Indiány?

První ukázka z deníku nám ukazuje, že...
 Filmová ukázka se snaží ukázat, že Kolumbus...
 Druhá ukázka z deníku však ukazuje, že...
 Můj názor na to je takový, že...

Závěrečná odpověď (5 min): Můžeme hodnotit max. 4 body. U prvních třech výroků hodnotíme relevanci vzhledem ke zdrojům. U posledního hodnotíme přítomnost názoru.